

İnci

Flaca

ŞİİR BİLGİSİ

❑ Dize (Mısra) :

- Şiirin her satırına verilen isimdir.
  - Beni candan usandırdı cefadan yar usanmaz mı
Felekler yandı âhımdan muradım şem'i yanmaz

❑ Mısra-ı Âzâde :

- Divan şiirinde kendi içinde anlam bütünlüğüne sahip, anlamı tamamlamak için başka bir mısraya ihtiyaç duymayan bir satırlık dizedir.
  - Hatırından çıkmasın dünyaya üryan geldiğin - Baki
  - Gün doğmadan meşime-i şebden neler doğar - Kırımlı Rahmi

❑ Beyit:

- Aynı ölçüyle yazılmış, anlam bakımından birbirine bağlı, art arda gelen iki dizeden oluşan nazım biçimidir.
  - Göz gördü gönül sevdi seni ey yüzü Mâhım
Kurbanın olam var mı bunda benim bir günâhım -- Nahifî

❑ Dörtlük:

- Dört dizeden oluşan nazım birimidir. Halk şiirinin temel nazım biçimidir.

- Bađa girdim üzüm yok
El yârinde gözüm yok
Ben yârimi küstürdüm
Barışmaya yüzüm yok
- İncecik'ten bir kar yağar
Tozar Elif Elif diye
Deli gönül abdal olmuş
Gezer Elif Elif diye
- Nasıl vafedeyim güzelim seni
Rumeli, Bosna'yı değer gözlerin
Dünyaya gelmemiş eşin akranın
İzmir'i Konya'yı değer gözlerin
- Bir gece misafirim olsan yeter
Dolar odama lavanta kokusu
Soğur sevincinden sürahide su
Ay pencerede durup durup güler

□ Aruz Ölçüsü:

- Dizelerdeki hecelerin uzunluk - kısalık bakımından benzerliğine dayanır.

❑ Açık Heceler :

- Ünlülerle biten hecelerdir. Aruz incelemesinde (.) işaretiyle gösterilir. Bu hecelerin ses değeri "yarım" kabul edilir

❑ Kapalı Heceler :

- Ünsüzlerle ya da uzun ünlülerle biten hecelerdir. Aruz incelemesinde (-) işaretiyle gösterilir. Ses değeri "tam" kabul edilir.
  - Gül hasretinle yollara tutsun kulağını
  - Nergis gibi kıyâmete dek çeksın intizar

❑ Ulama (Vasl) :

- Sözcüğün sonunda ünsüz, ölçü gereği kendinden sonraki sözcüğün başındaki ünlüye bağlanır.
  - Bülbüller öter güller şâd gönlümüz yok.

❑ İmale (Uzatma) :

- Kısa heceyi, ölçü gereği uzun okumaktır.

❑ Zihaf (Kıasma) :

- Uzun heceyi, ölçü gereği kısa okumaktır.

❑ Med (Çekme) :

- Uzun heceyi, ölçü gereği bir kısa hece kadar uzatmaktır. Yani bir buçuk hecelere denir.

❑ Takdi (Kesme) :

- Dizelerin durak yerleri belirtilerek kesik kesik okunmasıdır.

❖ Not :

- Arapça ve Farsçadan gelme uzun ünlülerle kurulan iki sesli hecelere; üç sesli heceler yerine göre, aruz ölçüsünde bir tam ve bir yarım (bir buçuk) hece değerinde tutulur ve (-.) işaretiyle gösterilir.
  - -âb, -ûl, -rûy, -cûy
- İki ünsüz bitişik düzende olan heceler de yerine göre bir buçuk hece değerinde kabul edilir.
  - Saçma ey göz eşkden gönümdeki odlare su
Kim bu denlü dutuşan odlara kılmaz çâre su

❑ Serbest Ölçü :

- Hece, aruz gibi herhangi bir ölçüye bağlı kalınmayan, şairin tamamen kendi üslubuna göre yazdığı ölçüdür.
- Günümüzde yazılan şiirlerin çoğu serbest ölçüde yazılmaktadır.
- Türk şiirinde 140'lardan sonra Orhan Veli Kanık ile yaygınlaşmaya başlamıştır.